

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

за січень–жовтень 2016 року

(повідомлення Головного управління статистики у Черкаській області)

Демографічна ситуація та соціальний захист

Упродовж січня–вересня 2016р. чисельність наявного населення Черкаської області зменшилась на 7111 осіб і, за оцінкою, на 1 жовтня 2016р. становила 1239,4 тис. осіб, з них міського населення – 703,7 тис. осіб та сільського – 532,2 тис. осіб.

За рахунок перевищення у 1,9 раза кількості померлих над народженими чисельність населення скоротилась на 6980 осіб, за рахунок міграційного скорочення – на 131 особу.

У січні–жовтні 2016р. за субсидіями для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг звернулися 292,4 тис. домогосподарств (відповідно у січні–жовтні 2015р. – 200,1 тис. домогосподарств). Питома вага звернень домогосподарств, які проживають у міській місцевості, становить 58,1%.

Середній розмір призначеної субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг на одне домогосподарство у жовтні 2016р. становив 398,5 грн.

Кількість домогосподарств, яким призначено субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг у січні–жовтні 2016р., становила 240,3 тис., що більше на 41,4% порівняно з відповідним періодом 2015р. Призначено субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг у міських поселеннях – 148,2 тис. домогосподарств, в сільській місцевості – 92,1 тис.

У жовтні 2016р. 268,2 тис. домогосподарств отримали субсидії, що становить 51,1% від загальної кількості домогосподарств області (у жовтні 2015р. отримали субсидії 34,6% домогосподарств області).

Загальна сума призначених субсидій на оплату житлово-комунальних послуг за січень–жовтень 2016р. склала 139938,6 тис.грн, що у 4 рази більше порівняно із відповідним періодом 2015р., з неї у міській місцевості – 75022,8 тис.грн, сільській – 64915,8 тис.грн.

За січень–жовтень 2016р. 28,3 тис. домогосподарств (54,7% від числа тих, що звернулися за даний період) було призначено субсидії на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного

побутового палива (у січні–жовтні 2015р. було призначено субсидії 20,7 тис. домогосподарств або 79,3% від тих, що звернулися).

Загальна сума призначених субсидій готівкою на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива у січні –жовтні 2016р. становила 49714 тис.грн (з них у міській – 8629,6 тис.грн в сільській місцевості – 41084,4 тис.грн).

Середній розмір субсидії готівкою на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива на одне домогосподарство у жовтні 2016р. становив 1850,2 грн.

Загальна сума отриманих субсидій готівкою на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива у січні–жовтні 2016р. становила 37100 тис.грн, за відповідний період 2015р. – 18486 тис.грн.

У січні–жовтні 2016р. населенням області **сплачено за спожиті житлово-комунальні послуги**, включаючи погашення боргів попередніх періодів, 1273,7 млн.грн, або 123,4% нарахованих за даний період сум.

Заборгованість населення області за централізоване опалення та гаряче водопостачання на кінець жовтня 2016р. становила 137,8 млн.грн, за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій – 40,0 млн.грн, за централізоване водопостачання та водовідведення – 10,0 млн.грн, за вивезення побутових відходів – 6,8 млн.грн. В той же час, за рахунок перевищення нарахованих бюджетних коштів (призначені субсидії) організаціям, що надають домогосподарствам послуги газопостачання, над вартістю фактично спожитих послуг, заборгованість населення з оплати цього виду послуг на кінець жовтня 2016р. була відсутня.

Крім того, за електроенергію сплачено у жовтні 2016р. 51,7 млн.грн. Сума заборгованості за електроенергію на кінець жовтня становила 51,9 млн.грн.

Зайнятість та безробіття

Кількість зареєстрованих безробітних на кінець жовтня 2016р. становила 15,4 тис. осіб. Допомогу по безробіттю отримували 77,7% громадян, які мали статус безробітного.

Рівень зареєстрованого безробіття в цілому по області зменшився на 0,1 в.п. порівняно з попереднім місяцем і становив на кінець жовтня 2016р. 2,0% населення працездатного віку, у сільській місцевості – 2,2%, у міських поселеннях – 1,9%.

Кількість вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених роботодавцями до служби зайнятості, у жовтні 2016р. порівняно з вереснем 2016р. збільшилась на 33,3% і на кінець місяця становила 1686 одиниць.

Навантаження зареєстрованих безробітних на 1 вільне робоче місце (вакантну посаду) на кінець жовтня 2016р. зменшилось на 30,8% порівняно з попереднім місяцем і становило 9 осіб. Значення показника коливалося від 2 осіб у Черкаському МЦЗ до 833 осіб у Монастирищенському РЦЗ.¹

За професійними групами найбільший попит на робочу силу спостерігався на кваліфікованих робітників з інструментом (26,9% від загальної кількості заявлених вакансій), а найменший – на кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (1,2%).

За сприяння державної служби зайнятості у жовтні 2016р. було працевлаштовано 1873 особи, або 9,9% від загальної кількості безробітних. Серед працевлаштованих 42,4% становили жінки, 27,2% – молодь у віці до 35 років. Найбільша частка працевлаштованих серед осіб, які мали статус безробітного, спостерігалася у Смілянському МРЦЗ (17,4%), найменша – у Драбівському РЦЗ (3,4%).

Середньооблікова кількість безробітних, які отримували допомогу по безробіттю впродовж жовтня 2016р., становила 12,2 тис. осіб. Середній розмір допомоги по безробіттю становив 1800 грн, що дорівнює 124,1% законодавчо визначеного розміру мінімальної заробітної плати (1450 грн).

¹ Дані наводяться за місцем реєстрації в міських центрах зайнятості (МЦЗ), районних центрах зайнятості (РЦЗ) або міськрайонних центрах зайнятості (МРЦЗ).

Доходи населення

Середньомісячна **номінальна заробітна плата** штатного працівника підприємств, установ та організацій¹ (далі – підприємства) за січень–жовтень 2016р. становила 4062 грн і зросла порівняно з відповідним періодом попереднього року на 24,9%.

Середня номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств у жовтні 2016р. становила 4337 грн, що у 3 рази вище рівня мінімальної заробітної плати (1450 грн) і склала 100,9% до вересня 2016р. та 118,2% до жовтня 2015р.

Нарахування за одну відпрацьовану годину у жовтні 2016р. становили 30,51 грн, що на 6,1% більше, ніж у попередньому місяці.

У більшості видів економічної діяльності було зафіксовано зростання рівня заробітної плати у жовтні п.р. порівняно з вереснем. Найбільше – у виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (на 19,4%), державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванні (на 15,9%), фінансовій та страховій діяльності (на 13,6%). Водночас зменшення заробітної плати спостерігалось у транспорті (на 14,4%), складському господарстві та допоміжній діяльності у сфері транспорту (на 11,3%) та виробництві машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань (на 10,7%).

Продовжує утримуватися високий рівень диференціації розмірів заробітної плати за видами економічної діяльності. Найбільшою була заробітна плата працівників у державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванні, виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, виробництві хімічних речовин і хімічної продукції, фінансовій та страховій діяльності, виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів. Перевищення заробітної плати відносно середнього рівня по економіці у зазначених видах діяльності становило 1,4–2,6 рази. Водночас заробітна плата працівників у поштовій та кур'єрській діяльності, наданні інших видів послуг, у сфері творчості, мистецтва та розваг не перевищувала 65% від середнього рівня по економіці.

Індекс реальної заробітної плати у жовтні 2016р. порівняно з вереснем 2016р. становив 98,5%, відносно жовтня 2015р. – 106,4%, за січень–жовтень проти січня–жовтня 2015р. – 109,9%.

¹ Дані наведено по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб.

Упродовж жовтня 2016р. **загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати** в економіці області збільшилась на 2,9%, або на 676,3 тис.грн і на 1 листопада 2016р. становила 23,6 млн.грн.²

Якщо в цілому по економіці обсяг невиплаченої заробітної плати на початок листопада 2016р. становив 2,4% фонду оплати праці, нарахованого за жовтень 2016р., то серед видів економічної діяльності він коливався від 0,1% в освіті до 44,2% в металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування.

На 1 листопада 2016р. основна частка заборгованості припадала на підприємства промисловості (56,0%) та сільського господарства (12,8%), на міста Черкаси і Сміла та Черкаський район припадало відповідно 30,0%, 27,4% та 12,8% загальної суми боргу.

Заборгованість працівникам економічно активних підприємств упродовж жовтня 2016р. збільшилась на 4,3%, або на 148,4 тис.грн і на 1 листопада 2016р. становила 3,6 млн.грн.

Серед видів економічної діяльності утворилася заборгованість в оптовій та роздрібній торгівлі; ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів в розмірі 329,0 тис.грн, незначне погашення відбулося в промисловості (92,9 тис.грн), погашено заборгованість в державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванні (82,1 тис.грн).

Упродовж жовтня 2016р. кількість працівників, які вчасно не отримали заробітну плату збільшилась на 21,8% і на 1 листопада 2016р. становила 0,5 тис. осіб, або 0,2% від середньооблікової кількості штатних працівників, зайнятих в економіці області. Кожному з них не виплачено в середньому 6653 грн, що становить 153,4% середньої заробітної плати за жовтень 2016р.

За рахунок місцевих бюджетів не виплачено 155,4 тис.грн працівникам освіти і 73,0 тис.грн – працівникам сфери творчості, мистецтва та розваг.

Сума заробітної плати, не виплачена працівникам підприємств-банкрутів, упродовж жовтня 2016р. збільшилася на 3,3% або на 527,9 тис.грн і на початок листопада 2016р. становила 16,4 млн.грн. Підприємствами промисловості не виплачено 53,4% цієї суми, сільського господарства – 18,4%, складського господарства та допоміжної діяльності у сфері транспорт – 11,9%, оптової та роздрібної торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 10,5%. У територіальній структурі найвагоміша частка боргу припадає на підприємства міст Черкаси, Сміла та Черкаського району (27,6%, 18,1% та 18,3% відповідно).

Борг перед працівниками економічно неактивних підприємств склав 3562,0 тис.грн (3502,0 тис.грн припадає на підприємства м.Сміла, 60,0 тис.грн – м.Черкаси).

² Дані наведено без урахування найманих працівників статистично малих підприємств і у фізичних осіб-підприємців.

Правосуддя та злочинність

За повідомленням прокуратури Черкаської області, протягом січня–жовтня 2016р. обліковано 17097 кримінальних правопорушень. Із загального числа зафіксованих правоохоронними органами кримінальних проявів 36,4% – тяжкі та особливо тяжкі.

У загальній кількості злочинів 68,2% становили злочини проти власності, 10,8% – злочини проти життя та здоров'я особи, 4,6% – злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, 4,2% – злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту, 3,3% – злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, 1,7% – злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, 1,5% – злочини проти правосуддя, 1,3% – злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, по 1,2% становили злочини проти громадської безпеки, 1% – злочини проти громадського порядку та моральності, 0,9% – злочини у сфері господарської діяльності.

Протягом січня–жовтня 2016р. скоєно крадіжок – 8679, шахрайств 1634, грабежів – 464, розбоїв – 67 та зафіксовано 49 умисних тяжких тілесних ушкоджень та 49 випадків хабарництва, 48 очевидних умисних вбивства і замахів на вбивство та 16 згвалтувань і замахів на згвалтування.

Правоохоронними органами за січень–жовтень 2016р. виявлено 22 особи, які скоїли злочин у складі 3 злочинних груп і злочинних організацій, закінчено 3 кримінальні провадження про кримінальні правопорушення, вчинені 3 організованими групами і злочинними організаціями.

Кількість потерпілих від злочинів за січень–жовтень 2016р. становила 11843 особи, із числа яких 4801 – жінки, 885 – особи похилого віку та інваліди 1 і 2 групи, 115 – неповнолітні та 47 осіб – діти до 14 років. Найбільша кількість потерпілих (67,6%) від крадіжок та шахрайства – відповідно 6739 та 1269 особи, серед яких 41,5% – жінки (3321 особа). У дорожньо-транспортних пригодах, пов'язаних зі злочинами, на території області постраждало 375 осіб, з яких 66 осіб (18,5%) – загинуло. Усього внаслідок злочинних діянь загинуло 193 особи, із числа яких 9,8% – у результаті нанесення умисних тяжких тілесних ушкоджень, 43,5% було вбито.

Кількість виявлених осіб, які вчинили злочини становила 2172, з них жінки – 12,2%, неповнолітні – 2,1%. У загальній кількості виявлених осіб, які вчинили злочини, 19,3% раніше вже ставали на злочинний шлях, із яких кожен другий має незняту або непогашену судимість, 15,4% знаходились у стані алкогольного сп'яніння, 8,1% – вчинили злочин у складі групи. Питома вага працездатних осіб, які на момент вчинення злочину не працювали і не навчалися, становила 67,3%, безробітних – 12,9%.

Внутрішня торгівля

Оборот роздрібної торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібною торгівлю, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках і фізичними особами-підприємцями) за січень–жовтень 2016р. становив 24630,0 млн.грн., що складає 102,5% обсягу січня–жовтня 2015р. У структурі обороту роздрібною торгівлю на організовані та неформальні ринки припадало 33,7%.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібною торгівлю, за січень–жовтень 2016р. становив 9737,0 млн.грн., що в порівнянних цінах складає 101,0% обсягу січня–жовтня 2015р.

Сільське господарство

За обсягом виробництва продукції сільського господарства в середньому на одну особу Черкащина займає третє місце серед областей України. За розрахунковими даними за січень–жовтень 2016р. проти січня–жовтня 2015р. дещо скоротився обсяг продукції сільського господарства (у постійних цінах 2010р.) в усіх категоріях господарств.

За обсягом виробництва зерна Черкащина займає 6 місце серед областей України, а по урожайності – друге.

Сільськогосподарські товаровиробники всіх категорій господарювання станом на 1 листопада п.р. отримали більше 3 млн.т зерна, що майже на рівні відповідного періоду минулого року. Збільшення урожайності спостерігається по всіх культурах зернової групи, крім гречки та проса.

Виробництво соняшника збільшилось за рахунок розширення площ збирання, хоча урожайність дещо

знизилась. За рахунок скорочення площ збирання зменшилось виробництво ріпаку на 21%, сої – на 5%, і становить відповідно 89,5 та 237,3 тис.т.

Збір урожаю сільськогосподарських культур

	Намолочено, тис.т		Урожайність, ц/га	
	всього	у % до 1 листопада 2015р.	всього	+, - до 1 листопада 2015р.
Зернові та зернобобові, всього ¹	3259,2	100,6	58,9	1,8
в тому числі кукурудза	1665,1	106,8	72,6	2,1
Цукровий буряк (фабричний)	321,7	88,4	401	-40
Соняшник ¹	553,7	104,6	28,1	-1,0
Картопля	838,6	108,3	164	8
Овочі відкритого ґрунту	332,3	97,1	165	-3
Плоди та ягоди	42,9	92,4	95,6	-15,9

На зменшення виробництва цукрової сировини вплинуло як скорочення площ збирання, так і зниження урожайності на 40 ц.

У всіх категоріях господарств виробництво овочів зменшилось на 3%, а виробництво картоплі зросло на 8%, що обумовлене як розширенням площ збирання, так і підвищенням урожайності.

Черкащина вносить вагомий вклад в виробництво тваринницької продукції України оскільки за обсягом виробництва м'яса займає 2 місце, молока – 8, яєць – 11.

У сільськогосподарських підприємствах збільшилось виробництво м'яса на 6%, молока – на 1%, а яєць зменшилось на 32%.

Надій молока від однієї корови зріс на 1%, і становить 5272 кг і займає 4 місце серед регіонів України.

Несучість курей-несучок становить 226 шт, що на 17 шт більше ніж в середньому по Україні.

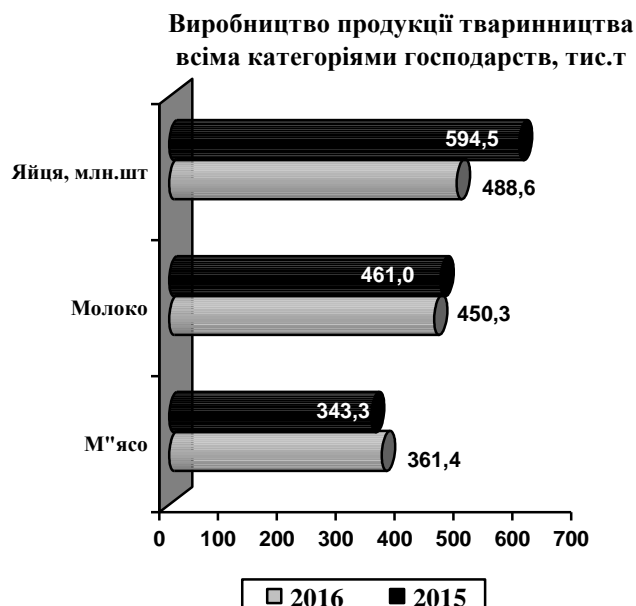
Обсяг вирощування худоби та птиці збільшився на 6%, що зумовлено зростанням обсягів вирощування великої рогатої худоби на 3%, свиней – на 1% та птиці – на 6%. Відношення обсягів вирощування до обсягів реалізації тварин на забій становило 99% (у січні–жовтні 2015р. – 100%). Середньодобові прирости великої рогатої худоби на вирощуванні, відгодівлі та нагулі в січні–жовтні 2016р. проти січня–жовтня 2015р. зросли на 10 г, свиней знизилися на 2 г і становили, відповідно, 594 г та 403 г (проти 535 та 492 г по Україні).

Частка господарств населення у загальному виробництві становила 8% м'яса, 44% молока і 50% яєць.

Станом на 1 листопада 2016р. поголів'я великої рогатої худоби у господарствах усіх категорій порівняно з 1 листопада 2015р. скоротилось на 4% і становить 197,2 тис. голів, корів – на 5% (87,7 тис. голів), свиней – на 6% (401,3 тис. голів), овець і кіз – на 7% (38,6 тис. голів), птиці всіх видів – на 1% (24,6 млн. голів).

У господарствах населення утримувалося 38% загальної чисельності поголів'я великої рогатої худоби, у тому числі 47% корів, 44% свиней, 90% овець і кіз, 22% птиці всіх видів.

На 1 листопада 2016р. в сільськогосподарських підприємствах (крім малих) та підприємствах, що здійснюють зберігання, переробку зернових культур, було в

наявності 1826,3 тис.т зерна (на 4% більше проти 1 листопада 2015р.). Безпосередньо в аграрних підприємствах зберігалось 847,4 тис.т зерна, у т.ч. 281,8 тис.т пшениці, 486,1 тис.т кукурудзи, 57,9 тис.т ячменю, 0,6 тис.т жита. Зернозберігаючі та зернопереробні підприємства мали в наявності 978,9 тис.т зерна.

Запаси насіння соняшнику становили 301,4 тис.т (на 4% менше проти 1 листопада 2015р.), із них безпосередньо в аграрних підприємствах (крім малих) зберігалось 192,3 тис.т, а в підприємствах, що здійснюють його переробку та зберігання – 109,1 тис.т.

Середня закупівельна ціна зернових культур, яку пропонували зберігаючі та переробні підприємства, у січні–жовтні 2016р. становила 3117,5 грн. за т (проти січня–жовтня 2015р. зросли на 36%), з них на пшеницю – 3218 грн. за т (на 25% більше), на кукурудзу – 2951,1 грн. за т (на 34% більше), ячмінь – 2887 грн. за т (на 14%), жито – 3240,3 грн. за т (на 37%); на соняшник – 8554 грн. за т (на 22% більше).

Капітальні інвестиції

У січні–вересні 2016р. підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 3793,9 млн.грн капітальних інвестицій, що в порівнянних цінах на 47,7% більше від обсягу капітальних інвестицій у січні–вересні 2015р.

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (99,5% загального обсягу) освоєно у матеріальні активи, з яких у машини, обладнання, інвентар і транспортні засоби – 61,4% усіх інвестицій, у будівлі та споруди – 34,9%, у тому числі у житлове будівництво – 12,0%. У нематеріальні активи вкладено 0,5% загального обсягу капітальних інвестицій.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій є власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 77,1% загального обсягу. Частка залучених та запозичених коштів, а саме кредитів банків та інших позик, становила 3,7%. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 10,3% капітальних інвестицій. Населенням на будівництво житла інвестовано 7,9%.

Найбільшу частку (42,8% або 1624,2 млн.грн) усіх капітальних інвестицій було освоєно підприємствами сільського, лісового та рибного господарства. Частка підприємств промислових видів діяльності становила 22,5%.

Найбільш активно освоювались капітальні інвестиції підприємствами м.Черкаси, де використано третину усіх інвестицій області.

Промисловість

За підсумками січня–жовтня 2016р. індекс промислової продукції становив 108,9% (по Україні – 101,9%).

У добувній промисловості і розробленні кар'єрів обсяг промислової продукції зменшився на 8,3%.

Індекси промислової продукції за основними видами діяльності у січні–жовтні 2016 року, %

	Жовтень 2016р. до вересня 2016р.	Січень–жовтень 2016р. до січня–жовтня 2015р.
Промисловість	100,6	108,9
Добувна та переробна промисловість	97,3	108,5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	71,4	91,7
Переробна промисловість у тому числі	97,8	108,9
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	98,0	103,6
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	98,0	97,5
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	114,2	72,3
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	94,0	138,2
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	107,0	105,7
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	95,4	96,0
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	109,0	123,7
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	72,2	165,9
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	122,7	110,7

У переробній промисловості індекс промислової продукції становив 108,9%.

На підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв випуск промислової продукції збільшився на 3,6%.

Серед випуску основних видів продукції зросло виробництво олії соєвої

нерафінованої та її фракцій (крім хімічно модифікованих) у 9,5 раза, маргарину і жирів харчових подібних – у 2,2 раза, продуктів молокозмісних – у 1,7 раза, овочів (крім картоплі), фруктів, горіхів, грибів та інших їстівних частин рослин, приготовлених чи консервованих з доданням оцту чи оцтової кислоти – на 19,9%, овочів консервованих натуральних – на 10,2%, м'яса свійської птиці свіжого чи охолодженого – на 10,0%, напоїв безалкогольних – на 9,0%, вод натуральних мінеральних негазованих – на 8,4%, цукру білого кристалічного – на 7,8%, молока рідкого обробленого (пастеризованого, стерилізованого, гомогенізованого, топленого, пептизованого) – на 5,4%, сиру свіжого неферментованого (недозрілого і невитриманого; уключаючи сир із молочної сироватки та

кисломолочний сир) – на 4,5%, круп – на 3,5%, сирів жирних – на 3,0%, м'яса свиней свіжого чи охолодженого – на 1,6%. Водночас скоротився випуск молока і вершків сухих на 58,4%, соків фруктових та овочевих (крім сумішей) – на 56,5%, лікерів та інших спиртних напоїв (крім спиртів дистильованих з вина виноградного, вичавок винограду або фруктів; віскі, рому, тафії, джину, ялівцевої настоянки, горілки з вмістом спирту не більше 45,4%, спиртів

дистильованих із фруктів) – на 40,3%, борошна – на 33,4%, риби переробленої чи консервованої в інший спосіб, крім готових страв із риби – на 30,4%, масла вершкового – на 22,7%, виробів ковбасних та хліба та виробів хлібобулочних нетривалого зберігання – на 17,9%, вод натуральних мінеральних газованих – на 16,0%, печива солодкого і вафель – на 10,8%, олії соняшникової нерафінованої та її фракцій (крім хімічно модифікованих) – на 9,1%, м'яса великої рогатої худоби свіжого чи охолодженого – на 8,8%, горілки з вмістом спирту не більше 45,4% – на 5,0%, виробів здобних (булочок підвищеної калорійності, листових, рулетів з маком, рогаликів тощо) – на 4,5%.

На підприємствах **текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** індекс промислової продукції становив 97,5%. Скоротилось виробництво костюмів та комплектів (крім трикотажних) жіночих та дівчачих на 41,6%, білизни постільної – на 23,9%, трикотажу спіднього – на 21,5%, взуття – на 17,0%. Водночас, збільшився випуск тканин бавовняних, також пальт та плащів тощо жіночих та дівчачих у 1,5 раза, жакетів та блейзерів (крім трикотажних) жіночих та дівчачих – на 27,2%, блузок, сорочок та батників (крім трикотажних) жіночих та дівчачих – на 11,1%, суконь (крім трикотажних) жіночих та дівчачих – на 3,8%.

У виготовленні **виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності** обсяги виробництва промислової продукції зменшилися на 27,7%. Скоротилось виробництво: деревини уздовж розпиляної чи розколотої, розділеної на частини чи лущеної, завтовшки більше 6 мм, шпал з деревини для залізничних чи трамвайних колій, непросочених; фанери клеєної, панелей фанерованих та матеріалів шаруватих подібних з деревини; шпону лущеного; паливних брикетів та гранул з деревини та іншої природної сировини; коробок та ящиків з паперу або картону гофрованих; етикеток з паперу чи картону. Збільшився випуск: вікон та їх рам, дверей балконних та їх рам, дверей та їх коробок та порогів з деревини; газет, журналів та видань періодичних, які виходять менше чотирьох разів на тиждень, віддрукованих.

На підприємствах з виробництва **хімічних речовин і хімічної продукції** випуск промислової продукції збільшився на 38,2%. Зросло виробництво нітрату амонію (крім у таблетках, подібних формах або упаковках вагою 10 кг і менше) та сечовини у 1,7 раза, аміаку безводного – у 1,6 раза, засобів мийних та засобів для чищення – на 35,7%, фарб та лаків на основі поліефірів, акрилових і вінілових полімерів, у неводному середовищі; розчинів – на 19,8%, смол амінових інших, смол фенольних та поліуретанів у первинних формах – на 13,3%, фарб та лаків на основі акрилових або вінілових полімерів, у водному середовищі – на 6,8%. Менше випущено парфумів та води туалетної на 24,9%, фарб та лаків, інших сикативів готових – на 4,0%.

У виробництві **основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів** випуск промислової продукції збільшився на 5,7%. Зросло виробництво препаратів лікарських, що містять алкалоїди або їх похідні і не містять гормони чи антибіотики; матеріалів перев'язувальних

клейких, кетгуту і матеріалів подібних, аптечок першої допомоги та сумок санітарних; скоротився випуск препаратів лікарських, що містять пеніцилін та інші антибіотики.

У виробництві **гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції** обсяг промислової продукції зменшився на 4,0%. Скоротився випуск скла безпечного (безосколкового); елементів конструкцій збірних для будівництва з цементу, бетону або каменю штучного. Водночас зросло виробництво блоків та цегли з цементу, бетону або каменю штучного для будівництва; вікон та їх рам, дверей та їх коробок і порогів з пластмас; сумішей будівельних сухих (крім розчинів бетонних, готових для використання); розчинів бетонних, готових для використання; виробів будівельних з пластмас; бутлів, пляшок, флаконів, фляг та виробів подібних, з пластмас.

На підприємствах **металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів, крім машин і устаткування** індекс промислової продукції становив 123,7%.

У **машинобудуванні, крім ремонту і монтажу машин і устаткування**, індекс промислової продукції становив 165,9%. Збільшився випуск пристроїв електромонтажних; обладнання для миття, наповнювання, закупорювання, пакування й обгортання пляшок та інших ємностей; обладнання завантажувального, спеціально призначеного для використання у сільському господарстві; розпушувачів та культиваторів; борін дискових; обладнання промислового для цукрового виробництва. Водночас, скоротилось виробництво електродвигунів потужністю не більше 37,5Вт, двигунів постійного струму інших, генераторів постійного струму; трансформаторів електричних; інструментів для вимірювання електричних величин без записувального пристрою; устаткування для птахівництва, інкубаторів і брудерів; обладнання промислового для виробництва хлібобулочних виробів (крім печей хлібопекарських та тісторозкочувальних машин); обладнання промислового для перероблення м'яса або птиці; обладнання для екстрагування чи виробництва тваринних або нелетких рослинних жирів чи олій; автомобілів.

У **постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря** виробництво за 10 місяців 2016р. зросло на 10,7%. У січні–жовтні 2016р. вироблено 1322,2 млн.кВт·годин електроенергії, що на 16,4% більше ніж у січні–жовтні 2015р., відпуск теплоенергії збільшився на 24,5%.

У січні–вересні 2016р. підприємствами області **реалізовано промислової продукції** (товарів, послуг) на 38045,3 млн.грн. У структурі реалізованої промислової продукції частка реалізованої продукції підприємствами переробної промисловості становила 83,3%, з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 15,0%, добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 0,9%, водопостачання, каналізації, поводження з відходами – 0,8%.

Будівництво

У січні–жовтні 2016р. підприємствами області **виконано будівельних робіт** на 639,0 млн.грн. Індекс будівельної продукції у січні–жовтні 2016р. порівняно із січнем–жовтнем 2015р. становив 94,8%.

Скоротилось будівництво будівель на 11,5%, у т.ч. житлових – на 32,0%. Водночас будівництво нежитлових будівель зросло майже у півтора раза, інженерних споруд – на 11,3%.

За характером будівництва частка робіт з нового будівництва, реконструкції та технічного переозброєння становила 81,2% від загального обсягу робіт, решта – з капітального та поточного ремонтів (9,7% та 9,1% відповідно).

Підприємствами м.Черкаси виконано 71,7% загальнообласного обсягу робіт.

У січні–вересні 2016р. в області **прийнято в експлуатацію** 53,2 тис.м² загальної площі житла, що на 43,1% менше ніж у січні–вересні 2015р. При цьому, обсяги прийнятого житла у міських поселеннях зменшилися на 41,0%, у сільській місцевості – наполовину.

Переважну частину (90,9% або 48,4 тис.м²) загального обсягу житла прийнято в експлуатацію в одноквартирних будинках, 9,1% – у будинках із двома й більше квартирами.

Індивідуальними забудовниками прийнято в експлуатацію 96,1% загальнообласного обсягу житла.

За рахунок нового будівництва прийнято в експлуатацію 34,2 тис.м² житла (64,3% від загального обсягу), новостворена площа за рахунок реконструкції – 19,0 тис.м² (35,7%).

У січні–вересні прийнято в експлуатацію об'єкти соціальної сфери, а саме 100 лікарняних ліжок та 1,1 тис.м² площинних спортивних споруд, з яких за рахунок коштів держбюджету 86 ліжок та 0,6 тис.м² відповідно. Із виробничих об'єктів та потужностей завершено будівництво та прийнято в експлуатацію 9,2 км водопровідної мережі, у тому числі 5,9 км за рахунок коштів держбюджету, 51 км трубопроводів для транспортування газу, 0,9 км каналізаційних та водосточних мереж, дві свердловини, одну водонапірну башту. Введено в експлуатацію 1,1 км тротуарів. Підприємствами прийнято в експлуатацію потужності з виробництва олії нерафінованої на 27,4 тис.т, макаронних виробів на 0,5 тис.т, камеру для зберігання замороженої продукції на 17,8 тис.м³, цех переробки та розфасовки меду на 10 тис.т, цех забою та переробки птиці потужністю 15 т на добу. Для потреб сільського господарства прийнято в експлуатацію складські приміщення площею 2,9 тис.м², приміщення для птиці (птахомісць) на 47,1 тис. од., елеваторів та сховищ для картоплі, овочів та фруктів (одночасного зберігання) на 4,4 тис.т та 2,6 тис.т відповідно, цех з вирощування міцелію на 10 тис.т. Крім цього, в області збільшилася торгова площа магазинів та торгових центрів на 24,5 тис.м², площа їдалень, кафе, закусокних – на 210 посадкових місць. Введено в експлуатацію мийку самообслуговування для автомобілів на 9,9 тис. авто, які будуть обслуговуватись.

Транспорт

У січні–жовтні 2016р. **вантажооборот підприємств транспорту** області становив 7987,2 млн.ткм, що на 3,7% менше обсягів січня–жовтня 2015р. Обсяг перевезених вантажів підприємствами транспорту області становив 8440,3 тис. т, що на 11,8% більше обсягів січня–жовтня 2015р.

Залізничним транспортом відправлено вантажів на 8,3% більше порівняно із січнем–жовтнем 2015р., проте вантажооборот зменшився на 6,2% до обсягів відповідного періоду 2015р.

Автомобільним транспортом виконано вантажооборот в обсязі 799,9 млн.ткм та відправлено 3146,9 тис.т вантажів, що відповідно на 26,8% та 20,0% більше проти січня–жовтня 2015р. Обсяг перевезених вантажів автотранспортом фізичних осіб–підприємців збільшився порівняно із січнем–жовтнем 2015р. на 23,9% і становив 1316,6 тис.т.

Загальний **обсяг пасажирообороту** у січні–жовтні 2016р. становив 2186,6 млн.пас.км, що на 1,0 % більше обсягів січня–жовтня 2015р. Послугами пасажирського транспорту у січні–жовтні 2016р. скористалися 76,4 млн. пасажирів, що на 6,6% менше проти січня–жовтня 2015р.

Залізничним транспортом відправлено 4858 тис. пасажирів, що на 0,4% більше обсягів січня–жовтня 2015р. Кількість пасажирів, відправлених у приміському сполученні, становила 4210 тис. пасажирів, що на рівні січня–жовтня 2015р.

Автомобільним транспортом скористалися 56,2 млн. пасажирів, що на 7,2% менше обсягів січня–жовтня 2015р. Перевезення пасажирів автотранспортом фізичних осіб–підприємців скоротилися на 11,8% і становили 12,2 млн. пасажирів.

Електротранспортом перевезено 15,3 млн. пасажирів, що на 6,3% менше обсягів січня–жовтня 2015р. Обсяги виконаних платних перевезень становили 4,3 млн. осіб, або 28,0% від загальних перевезень.

Зовнішньоекономічна діяльність

У січні–вересні 2016р. **експорт товарів** становив 323,1 млн.дол. США, імпорт – 204,4 млн.дол. Порівняно із січнем–вереснем 2015р. експорт збільшився на 3,3%, імпорт – на 26,9%. Позитивне сальдо становило 118,7 млн.дол. (у січні–вересні 2015р. – 154,1 млн.дол.).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами зі 118 країн світу.

Серед країн-партнерів найбільше експортувалися товари до Білорусі – 11,0%, Польщі – 9,1%, Туреччини – 6,2%, Єгипту – 5,9%, Російської Федерації – 5,7%.

Експорт товарів до країн Європейського Союзу становив 121,5 млн.дол., або 37,6% від загального обсягу експорту, та збільшився порівняно з січнем–вереснем 2015р. на 12,8%.

Основу товарної структури експорту області склали продукти рослинного походження – 36,1%, готові харчові продукти – 20,1%, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 15,0%, деревина і вироби з деревини – 5,3%.

Найбільші імпорتنі поставки товарів надходили з Німеччини – 13,5%, Російської Федерації – 13,5%, Китаю – 11,5%, Швеції – 8,2%, Білорусі – 6,2%.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 106,5 млн.дол., або 52,1% від загального обсягу та збільшився проти січня–вересня 2015р. на 26,5%.

У товарній структурі імпорту переважали: машини, обладнання та механізми; електромеханічне обладнання – 22,6%, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 15,8%, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 9,4%, маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів – 6,7%.

У січні–вересні 2016р. **експорт послуг** становив 11,6 млн.дол. США, **імпорт** – 16,3 млн.дол. Порівняно з січнем–вереснем 2015р. експорт скоротився на 1,6%, імпорт – збільшився на 34,5%. Від'ємне сальдо становило 4,7 млн.дол. (у січні–вересні 2015р. також було від'ємне – 0,3 млн.дол.).

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 67 країн світу.

Частка експорту послуг країнам ЄС становила 55,9% від загального обсягу експорту та збільшилась порівняно з відповідним періодом попереднього року на 2,2%, частка імпорту – 94,6% від загального обсягу імпорту і збільшилась на 40,7%.

Найбільші обсяги експорту послуг припадали на США – 25,7%, Велику Британію – 13,5%, Німеччину – 11,9%, Австрію – 6,0%, Білорусь – 5,8%, Люксембург – 5,0%.

У структурі експорту найбільші обсяги припадали на послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги – 33,2% від загального обсягу експорту, транспортні послуги – 21,7%, послуги з переробки матеріальних ресурсів – 17,6%, послуги з ремонту та технічного обслуговування – 14,4%.

Головними партнерами в імпорті послуг були: Кіпр – 52,5%, Велика Британія – 18,7%, Німеччина – 8,8%, Франція – 3,9%.

Оснoву структури **імпорту послуг** складали послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю – 60,0%, транспортні послуги – 14,1%, ділові послуги – 8,9%.

Обсяг залучених з початку інвестування в економіку області **прямих іноземних інвестицій** (акціонерного капіталу) станом на 1 жовтня 2016р. становив 348,2 млн.дол. США, у розрахунку на одну особу населення – 280,0 дол. Питома вага Черкаської області у загальному обсязі залучених прямих іноземних інвестицій в економіку України на 1 жовтня 2016р. становила 0,8%.

У січні–вересні 2016р. прямий акціонерний капітал нерезидентів збільшився на 19,0 млн.дол. У той же час вилучено 0,8 млн.дол. прямих інвестицій. Зменшення вартості акціонерного капіталу за рахунок негативного впливу курсової різниці становило 17,9 млн.дол.

Прямі інвестиції надійшли від нерезидентів із 43 країн світу. До основних країн-інвесторів, на які припадає 83,0% загального обсягу іноземного капіталу, належать: Беліз – 179,7 млн.дол., Кіпр – 70,3 млн.дол., Німеччина – 19,8 млн.дол., Чехія – 19,2 млн.дол.

Найбільші обсяги прямих інвестицій зосереджено на підприємствах промисловості – 82,2% загального обсягу. У підприємства та організації, що здійснюють операції з нерухомим майном залучено 7,5% прямих інвестицій, у підприємства сільського, лісового та рибного господарства – 4,9%, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 2,3%.

Серед міст та районів області найбільші обсяги іноземного капіталу унесено у підприємства Черкаського району та м.Черкаси – відповідно 53,3% та 29,9%.

Прямі інвестиції підприємств області в економіку країн світу на 1 жовтня 2016р. здійснювались до В'єтнаму.

Споживчі ціни

За повідомленням Державної служби статистики України індекс споживчих цін у жовтні 2016 р. по Україні становив 102,8%¹, по Черкаській області – 102,3%. Найвищим він був м. Києві – 104,4%, Харківській області – 103,8% та Полтавській – 103,7%, найнижчим – у Львівській – 101,5%, Івано-Франківській – 101,6% та Закарпатській області – 101,7%.

На споживчому ринку в жовтні ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 1%. Найбільше (на 43,6%) подорожчали яйця. На 6–0,9% підвищилися ціни на масло, овочі, молоко та молочні продукти, сало, м'ясо птиці, рис, цукор. Водночас на 9,6–1,1% подешевшали фрукти, продукти переробки зернових, риба та продукти з риби, макаронні вироби та свинина.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби зросли на 3,4%.

Зростання цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива на 7,3% відбулося головним чином за рахунок підвищення тарифів на опалення на 51,8%, а також на водопостачання – на 12,6% та каналізацію – на 5,5%.

У сфері охорони здоров'я ціни підвищилися на 0,3%, що спричинено подорожчанням амбулаторних послуг (на 0,7%) та фармацевтичної продукції (на 0,3%).

Зростання цін на транспорт у цілому на 0,4% зумовлено насамперед подорожчанням палива та мастил на 1,3%. Разом з тим, подешевшали перевезення залізничним пасажирським транспортом на 5,3% та автомобілі – на 2,5%.

Ціни у сфері відпочинку та культури знизилися на 1,2%, що в першу чергу пов'язано зі здешевленням туристичних послуг на 3,9%. Крім того, аудіотехніка, фотоапаратура та обладнання для обробки інформації стали дешевшими на 1,9%.

Послуги ресторанів та готелів зросли в ціні на 2,5%.

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.